

Riktlinje

Datum
2019-02-19(Rev 20120507)

Giltighetstid
Tillsvidare

Godkänd/ansvarig
Kommunstyrelsen

Gäller för
Verksamheterna

Räddnings- och säkerhetsförvaltningen

Tommy Lindvall, 092162302
tommy.lindvall@boden.se

Riktlinje gällande arbetet mot våldsbejakande extremism

Inledning

Våldsbejakande extremism¹ är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som genom våld, eller genom att understödja att andra använder våld för att uppnå ett ideologiskt mål. Våldet anses vara en legitim metod för att påverka samhället och demokratiska lösningar förkastas. Att förebygga förekomsten av våldsbejakande extremism är av avgörande betydelse för att förhindra att odemokratiska krafter får fäste i samhället. För att göra detta krävs ett väl fungerande och långsiktigt samarbete mellan de aktörer som på olika sätt berörs av frågan. Det handlar om både offentliga verksamheter så som skola, fritidsverksamhet, socialtjänst, polis och säkerhetspolis samt aktörer inom civilsamhället så som idrottsföreningar, ungdomsorganisationer och religiösa samfund.

Våldsbejakande extremism förekommer både i politiska och religiösa ideologier. Extremisterna finns både till vänster och till höger ideologiskt eller kan drivas av religiösa övertygelser. Begreppet radikaliseringsprocess (förändringsprocess) är den process som leder till att en person eller en grupp stödjer eller utövar ideologiskt motiverat våld för att främja en sak.

För närvarande finns, i enlighet med tidigare nationella samordnarens definition, i huvudsak tre våldsbejakande extremistiska miljöer i Sverige: den våldsbejakande högerextremistiska vit makt-miljön, den våldsbejakande vänsterextremistiska autonoma miljön och den våldsbejakande religiösa extremistmiljön. Därutöver finns ensamagerande extremister som motiveras till våldshandlingar av olika ideologier, men som inte tillhör nämnda grupper eller nätverk.

Bodens kommun ska verka aktivt mot våldsbejakande extremism.

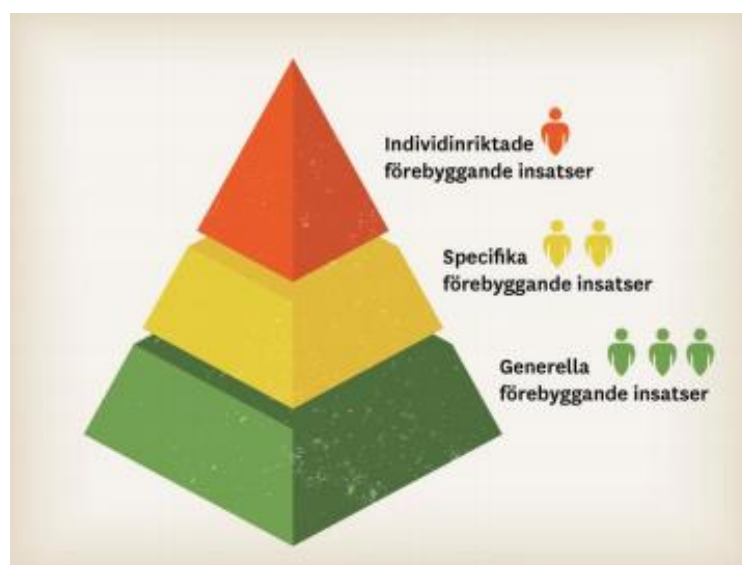
¹ Våldsbejakande extremism förkortas VBE i dokumentet.

Fokusområden

Arbetet ska bedrivas inom följande fokusområden:

- Metodutveckling
- Samverkan med andra aktörer
- Stöd till anhöriga
- Stöd till berörd verksamhet
- Utbildning

Specifikt arbete på tre nivåer:

Generella förebyggande insatser

En bred insats för alla barn och unga i samhället. Det handlar till exempel om att arbeta med grundläggande värderingar och om allas lika värde och mänskliga rättigheter. När man arbetar med alla unga, inte bara specifika riskgrupper, kommer några ur riskgrupperna att fångas upp. Ett brett spektrum av yrkesverksamma inom t ex skola, fritids- och ungdomsverksamhet, förskola, hälsovård och föreningar ska bedriva ett generellt förebyggande arbete.

Specifika förebyggande insatser

En mer målinriktad insats mot specifika problem eller unga i riskgrupper. Insatsen är resursorienterad och siktar på att erbjuda attraktiva alternativ. Skolpersonal, socialarbetare, poliser och andra som samverkar lokalt arbetar på den här nivån.

Individeriktade förebyggande insatser

En insats som riktar sig mot den enskilda individen som har ett riskbeteende. Insatsen går ofta hand i hand med förebyggande insatser mot riskgrupper. Insatsen kan handla om att utreda, anpassa erbjudanden och åtgärder som t ex elevhälsostöd, öppenvård, stödpersoner, praktikplats eller arbete. Pedagoger, socialarbetare, mentorer m fl. är exempel på yrkesgrupper som arbetar med enskilda unga. Exempel: Sociala insatsgrupper (SIG).

Kommunens organisation för arbetet med våldsbejakande extremism

Ansvar för att leda och samordna arbetet med att förebygga våldsbejakande extremism i Bodens kommun ligger inom kommunstyrelsens ansvarsområde. En kommunal strategisk samordningsfunktion finns hos kultur, fritid och ungdomsförvaltningen (KFU) Uppdraget är att på en strategisk nivå leda och samordna arbetet mot våldsbejakande extremism internt och med externa parter. Funktionen är också kontaktytan till centret mot våldsbejakande extremism (CVE).

Lokal samordnare i kommunen är verksamhetsutvecklare på KFU. Rollen innebär:

- Ta fram lägesbild för kommunen i samverkan med andra aktörer
- Hålla kontakt med polisen för att ha en aktuell lägesbild
- Vara informationskanalen och direktkontakt in och ut från kommunen gentemot polisen och säkerhetspolisen
- Sammankalla ett internt kommunalt VBE-nätverk som gemensamt fördelar ansvar för omvärldsbevakning, kunskapsinhämtning och planerar för kompetensutveckling
- Säkerställa informationsdelning till berörda aktörer inom kommunen, det vill säga utvalda nyckelpersoner inom socialförvaltningen, kultur- fritids- och ungdomsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen
- Stödja de verksamheter som berörs av frågan i sitt arbete
- Medverka till att medarbetare, chefer och förtroendevalda utbildas.
- Följa upp arbetet och delge information till Rådet för trygghet och hälsa, samt avge rapport till kommunstyrelsen varje år
- Säkerställa att kommunen har en tydlig och saklig information i kommunikation med medborgarna

Inom arbetet mot våldsbejakande extremism ingår att bevaka och följa utvecklingen regionalt, nationellt och internationellt inom området. Bodens kommun har ett nära samarbete med andra kommuner för utbyte av erfarenheter, information och metoder.

Samtliga förvaltningar har inom sina respektive områden ett ansvar att arbeta med frågor kring våldsbejakande extremism samt att tillse att tillräckliga resurser avsätts för det förebyggande arbetet. Arbetet mot våldsbejakande extremism är en del av det brottsförebyggande arbetet och är ett av arbetsområdena i kommunens samverkansöverenskommelse² med polisen.

² Ks beslut 2017-12-12 § 206 för perioden 2018–2019

Framgångsfaktorer

Samverkan

VBE-nätverket i kommunen består av aktörer från socialförvaltningen, arbets- och utbildningsförvaltningen, kultur- fritids- och ungdomsförvaltningen, samt polismyndigheten.

Samverkan med polismyndigheten och kontakten med SÄPO sker via kommunpolisen som även är med i VBE nätverket.

Samverkan sker även med befintliga trossamfundsrådet där alla samfund ingår tillsammans med kommunen och myndigheten för stöd till trossamfund.

VBE-nätverket är aktörerna som bidrar till aktuell lägesbild.

VBE-nätverket ska årligen ta fram en aktivitetsplan utifrån den lokala lägesbilden, samt de behov som har identifierats av verksamheterna.

Utbildning

Avgörande för ett framgångsrikt arbete är att kunskapsnivån inom området höjs. Verksamheter i Bodens kommun som berörs av våldsbejakande extremism behöver därför utbildningsinsatser. Genom ökad kunskap och utbildning av berörda förvaltningar och funktioner kan fler individer fångas upp. I första hand är det personal i första linjen i kommunen som behöver utbildning, t.ex. lärare, förskollärare, fritidsgårdspersonal, personal inom socialförvaltningen etc.

På centrat för våldsbejakande extremisms hemsida <https://www.cve.se/stod.html> finns ett stödmaterial. Utbildningsmaterialet innehåller kunskap om olika extremistmiljöer, stöd för dialog med unga samt stöd för samverkansgrupper ute i landet. Materialet syftar till att förebygga radikaliserings hos unga genom att, med hjälp av stödjande och förebyggande samtal, stärka ungas motståndskraft mot extrema budskap och erbjuda andra vägar till inflytande och kan användas av alla som arbetar med unga. Utbildningsmaterialet kan vara tillräckligt för vissa personalkategorier i kommunen.

Varje förvaltning behöver identifiera vilka generella utbildningsbehov som finns. Varje förvaltning behöver också identifiera om det finns behov av fördjupad utbildning för vissa nyckelpersoner eller grupper, t.ex. för att kunna ge stöd till anhöriga. Lokala samordnaren ansvarar för att, tillsammans med VBE-nätverket, ta fram en plan för kompetensutvecklingen inom området.

Stöd

Oroliga anhöriga eller närstående ska enkelt kunna ta del av information om stöd från kommunen via hemsidan <https://www.boden.se/kommunen/organisation-och-styrning/valdsbejakande-extremism>. Stöd till föräldrar är en mycket viktig del i arbetet.

En nationell stödtelefon drivs av Centrat för våldsbejakande extremism. Dit kan yrkesverksamma vända sig för att få stöd i sin yrkesroll i arbetet mot VBE.

Telefonen är öppen helgfria vardagar 9–15.

VBE-nätverket ska stödja personal som kommer i kontakt med radikaliserings, men även stödja alla former av föreningsverksamheter. Stöd till anställda ska läggas ut på digitalt på kommunen insida, till stöd för våra anställda.

Om man misstänker exempelvis att ett brott planeras eller att någon är på väg att resa utomlands för att strida med extremistiska grupper bör man omgående ta kontakt med polisen på 114 14.

Om man känner oro för ett barn eller en ungdom ska man göra en orosanmälan till socialtjänsten.

Lokal lägesbild

Det är av stor vikt att kommunen arbetar för att ha en uppdaterad lägesbild. Detta sker i samverkan med polisen. Lägesbilden ska innehålla information om högerextremismen inom vit makt-miljön, vänsterextremismen och den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön, dess närvaro och aktiviteter.

Genusperspektivet har stor betydelse för insatserna och vid framtagande av konkreta åtgärder spelar det en viktig roll för att kunna målgruppsanpassas. Arbetet måste följas upp och utvärderas kontinuerligt och lägesbilden uppdateras för att metodutveckling ska kunna ske.

Tillhörande dokument

Rutiner för att upptäcka och hantera våldsbejakande extremism